

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет іноземних мов
Кафедра англійської мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Тетяна КОЛІСНИЧЕНКО
27” серпня 20 25 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ОСНОВНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

обов’язкова

Освітньо-професійна програма

Англійська мова і література та друга іноземна мова

Спеціальність 014 Середня освіта

Галузь знань 01 Освіта

Рівень вищої освіти перший бакалаврський

Факультет іноземних мов

Мова навчання англійська

Чернівці 2026 рік

Денна	4	8	3	90	2	18		18		54		іспит
Заочна	4	8	3	90	2	4		4		82		іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

1	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Змістовий модуль 1. Основні теоретичні засади визначень граматичних категорій та форм. Основні складники граматики: морфологія та синтаксис. Лексичне та граматичне в мові. Класифікація частин мови. Класифікація мов. Періодизація англійської мови. Екстралінгвістичні чинники давньоанглійського та середньоанглійського періодів. Граматика давньоанглійського періоду.											
Тема 1. Subjective and objective Grammar. Inner division of grammar. Relation between morphology and syntax.	5	2				3	7	2				5
Тема 2. Grammatical categories and grammatical forms.	5	2				3	5					5
Тема 3. The lexical and grammatical in language. Relation between lexis and grammar.	5	2				3	5					5
Тема 4. Analytic and Synthetic languages (English and Ukrainian).	6	2				4	4					4
Тема 5. Parts of speech. History of morphological classification of parts of speech.	5	2				3	4					4
Тема 6. Language Classification. Periodization of the English language	5		2			3	5					5
Тема 7. Old English Extra- and Intralinguistic Features	5		2			3	6		2			4
Тема 8. Old English Grammar and Lexis	5		2			3	5					5
Тема 9. Middle English Extra- and Intralinguistic Features	5		2			3	5					5
Разом за ЗМ1	46	10	8			28	46	2	2			42

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Змістовий модуль 2. Синтаксис та одиниці синтаксису; типи словосполучень в англійській мові; типи речень за структурною класифікацією та метою висловлювання; члени речення та їх характеристика. Еволюція граматичного, лексичного та фонетичного рівнів від давньоанглійського до ранньонованглійського періоду.													
Тема 1. Syntax and its main units.	5		2				3	7		2				5
Тема 2. Classification of phrases	5		2				3	5						5
Тема 3. Classification of sentences	5		2				3	5						5
Тема 4. Main parts of a sentence	5		2				3	5						5
Тема 5. Old and Middle English Literature	5			2			3	5		2				3
Тема 6. Middle English Grammar and Lexis	5			2			3	2						2
Тема 7. Early Modern English Extra- and Intralinguistic Features	5			2			3	5						5
Тема 8. The Great Vowel Shift	5			2			3	5						5
Тема 9. Early Modern English Grammar and Lexis	4			2			2	5						5
Разом за ЗМ 2	44		8	10			26	44		2	2			40
Усього годин	90		18	18			54	90		4	4			82

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ з/п	Назва теми
Змістовий модуль 1.	
1	Тема 1. Subjective and objective Grammar. Inner division of grammar. Relation between morphology and syntax.
2	Тема 2. Grammatical categories and grammatical forms. Paradigms. Functional and Notional Parts of Speech
3	Тема 3. The lexical and grammatical in language. Relation between lexis and grammar.
4	Тема 4. Analytic and Synthetic languages (English and Ukrainian). Fusional and Agglutinative languages. Polysynthetic languages.
5	Тема 5. Parts of speech. History of morphological classification of parts of speech. Principles of parts of speech classifications.
Змістовий модуль 2.	

6	Тема 1. Syntax and its main units. The notion of “phrase” and “sentence”.
7	Тема 2. Classification of phrases. Classification of phrases according to their syntactical arrangement. The morphological classification of phrases.
8	Тема 3. Classification of sentences. Communicative Types of Sentences in English. Structural Classification.
9	Тема 4. Main parts of a sentence. Subjects. Predicates. Objects.

Тематика семінарських занять з переліком питань

№ з/п	Назва теми
Змістовий модуль 1.	
1	Тема 6. Language Classification. Periodization of the English language. Germanic Languages
2	Тема 7. Old English Extra- and Intralinguistic Features. Pre-English Period. Anglo-Saxons
3	Тема 8. Old English Grammar and Lexis. Synthetic Categories. Borrowing.
4	Тема 9. Middle English Extra- and Intralinguistic Features. Norman Conquest. Influence of the French and Latin Languages
Змістовий модуль 2.	
5	Тема 5. Old and Middle English Literature. Old English Dialects. Middle English Dialects.
6	Тема 6. Middle English Grammar and Lexis. Middle English Categories. French and Latin Borrowings
7	Тема 7. Early Modern English Extra- and Intralinguistic Features. Tudor Dynasty. Introduction of Printing.
8	Тема 8. The Great Vowel Shift. Pre-conditions. Results.
9	Тема 9. Early Modern English Grammar and Lexis. Analytic Forms. Colonization and Renaissance.

Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми	Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1.			
1	Тема 1. Noun and its grammatical features in diachrony	3	5
2	Тема 2. Adjective and its grammatical features in diachrony	3	5
3	Тема 3. Pronouns and its grammatical features in Old English English	3	5
4	Тема 4. Numeral and its grammatical features in diachrony	4	4
5	Тема 5. Verb and its grammatical features in all periods of the English language	3	4
6	Тема 6. The active and the passive voice development in English	3	5
7	Тема 7. The non-finite forms in English in diachrony: Infinitives	3	4
8	Тема 8. The non-finite forms in English in diachrony: Participles	3	5
9	Тема 9. The non-finite forms in English in diachrony: Gerunds	3	5
Змістовий модуль 2.			
10	Тема 1. Synthetic Forms of the English Language: Origin and Development	3	5
11	Тема 2. Evolution of Gerund in the English Language	3	5

12	Тема 3. Functional Parts of Speech in Diachrony	3	5
13	Тема 4. Article and its Development in the English Language	3	5
14	Тема 5. Grimm's Law and Verner's Law	3	3
15	Тема 6. The Great Vowel Shift	3	2
16	Тема 7. English Dialects: Old English	3	5
17	Тема 8. English Dialects: Middle English	3	5
18	Тема 9. English Dialects: Modern English	2	5
	Разом	54 год.	82 год

Методи навчання

Основні традиційні та інтерактивні методи навчання, спрямовані на досягнення освітньої мети й прогнозованих програмних результатів: практичні завдання (проведення практичних занять для закріплення навчального матеріалу), аналіз текстів, самостійна робота (виконання студентами завдань та проектів поза аудиторією), групові та індивідуальні проекти (створення групами студентів наукових проектів та презентація їх результатів), обговорення (організація дебатів, дискусій та обговорень), симуляції (використання ігор та симуляційних завдань), мобільні додатки та онлайн платформи (використання унікальних технологій для вивчення та практики англійської мови: edpuzzle, learningapps, youtube etc).

Система контролю та оцінювання

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- стандартизовані тести;
- усна та письмова відповідь студента;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (екзамену).

Кількість балів за кожен модуль виводиться із суми поточних видів контролю (за роботу на практичних заняттях, виконання тестових завдань, підготовку проектів). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за теми даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів; за 2 модуль – 30 балів.

Критерії оцінювання видів роботи студентів:

лекційна тема (3 бали: критичний огляд навчального відео – 1,5 бала; тест з множинними варіантами відповіді – 1,5 бала)

Criteria to assess video surveys:

The appropriate language level – 0,5 point

Critical comments on the material – 0,5 point

тема семінарського заняття (5 балів: виконання практичних завдань по темі і усні відповіді – 2 бали, тест з множинними варіантами відповіді/відкритими питаннями – 3 бали)

Assessment criteria for students' answers:

Depth and focus – 0,5

Language accuracy – 0,3

Critical evaluation and suggested examples – 0,2

додаткове завдання, яке можна виконати 1 раз на семестр (3 бали: презентація та доповідь за вибором студента)

Assessment criteria for individual report and PP presentation:

validity and relevance – 1

language accuracy – 0,3

sufficient number of examples explicating the phenomena under study – 0,4

appropriate references – 0,3

logical and comprehensible manner of presentation – 1

модульна контрольна робота (3 бали: тест з множинними варіантами відповіді)

Критерії оцінювання результатів навчання (з навчальної дисципліни) на підсумковому контролі

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі – під час проведення іспиту з дисципліни. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати у ході проведення підсумкового контролю становить *40 балів* – по 10 балів за кожную відповідь екзаменаційного білету.

Відповіді на питання №1, №2 та №3 в кожному з екзаменаційних білетів передбачають демонстрацію теоретичних знань студента з дисципліни. Оцінювання відповідей на ці питання здійснюється за спільними критеріями.

Критерії та параметри оцінювання відповідей на питання 1, 2 та 3 :

Бали	Характеристика відповіді
10	студент вичерпно висвітлює теоретичне питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить адекватні різноманітні приклади; вживає адекватні лексико-граматичні структури; логічно обґрунтовано і структурно правильно будує відповідь;
9-8	студент достатньо повно висвітлює теоретичне питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; вживає коректні лексико-граматичні структури; логічно і структурно правильно будує відповідь; проте відповідь має незначні неточності та помилки;
7-6	студент неповно висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає дещо некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;
5-3	студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі значні неточності та помилки;
2-0	студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; викладає недостатній для висвітлення теми обсяг теоретичних положень; не виокремлює головні думки; не наводить приклади; використовує прості, часто некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має велику кількість значних помилок.

Відповіді на питання № 4 мають практичний характер (синтаксичний аналіз

речення і словосполучення)

Критерії та параметри оцінювання відповідей на питання 4:

10	студент повністю та правильно виконує практичне завдання білета
9-8	відповідь студента містить незначні неточності і практичне завдання виконано з незначними помилками
7-6	відповідь студента містить неточності і практичне завдання виконано неповно
5-3	відповідь студента містить значні неточності і практичне завдання виконано лише частково
2-0	студент не в змозі виконати практичне завдання

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)									Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				іспит 40	100
Л1	Л2	Л3	Л4	Л5	Л6	Л7	Л8	Л9		
3	3	3	3	3	3	4	4	4		
С1	С2	С3	С4	С5	С6	С7	С8	С9		
3	3	3	3	3	3	4	4	4		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання

Питання контролю навчальних досягнень

1. Classification of phrases

2. Speak of genetic and typological classification of languages. Define Germanic group.
3. Grammatical categories
4. Classification of sentences
5. Determine the place of English in the Indo-European language family.
6. Grammatical forms
7. Simple sentences in English
8. Outline OE intra- and extralinguistic features. King Alfred.
9. Analytic and synthetic languages.
10. Units of Syntax.
11. Illustrate the Old English noun paradigm development.
12. Classification of words by Plato and Aristotle
13. Composite sentences
14. Outline ME intra- and extralinguistic features.
15. Classification of words by the Stoic grammarians and Dionysius Thrax
16. Classification of parts of a sentence
17. Dwell on the differential features of the adjectival paradigm in OE.
18. Classification of words by Henry Sweet
19. The subject of a sentence
20. Speak about word formation in English from the diachronic point of view.
21. Parts of speech in modern English
22. Classification of predicates in English
23. Dwell on the Norman Conquest: reasons and consequences.
24. The lexical and grammatical in language
25. Classification of sentences.
26. Speak on the role of Scandinavian and French influence on English.
27. Phrases in English: morphological classification
28. The functions of sentences.
29. Characterize OE dialectal map.
30. The main parts of the sentence
31. The predicate and the predicative.
32. Dwell on the OE verb paradigm. Specify preterit-present and irregular verbs.
33. The secondary parts of the sentence
34. The principle of sentence analysis.
35. Characterize ME dialectal map.
36. Classification of predicates
37. Analytical forms in English
38. Speak on the origin and development of the Standard English language.
39. Simple sentences and their characteristics
40. Grammatical paradigm, grammatical category and grammatical form
41. Dwell on the ways of enriching vocabulary.
42. Subjective and objective grammar.
43. Syntax as a branch of Linguistics.
44. Speak on the principles of language classification.
45. Inner division of grammar and relation between morphology and syntax

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті.

Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №16 від 25 листопада 2024 року)» та згідно рішення кафедри англійської мови про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол №1 від 22.01.2025), під час проходження курсу «Теорія та історія основної іноземної мови» визнаються результати навчання студентів, отримані у неформальній

освіті, з можливим перезарахуванням :

- тем/теми змістових модулів, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми змістових модулів;

- теми семінарських занять, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми семінарських занять;

- -тем / теми самостійної роботи, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми самостійної роботи.

Для визнання й перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студенту слід представити сертифікат, що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті. Шляхи здобуття знань у неформальній освіті:

- тренінги,
- освітні й практичні курси (в тому числі он-лайн),
- семінари й вебінари (в тому числі он-лайн),
- літні/зимові школи тощо.

В процесі вивчення дисципліни здобувачу може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та/або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці навчальної дисципліни.

Рекомендована література

Основна

1. Theory and History of the English Language : Theoretical Background and Workshops Навчально-методичний посібник / Укладачі : Єсипенко Н.Г., Соловйова О.В., Гнатковська О.М. Чернівці, 2021. 107 с.

2. Морозова О. І. Теоретична граматики сучасної англійської мови. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. 60 с.

3. Мороховська Е. Я. Основи граматики англійської мови: Теорія і практика. К.: Вища школа, 2013. 383 с.

4. Ніконова В. Г. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови : навчальний посібник. Вінниця : Нова Книга, 2018. 360 с.

5. Харитонов І. К. Теоретична граматики сучасної англійської мови : навч. посіб. для студ. ф-тів інозем. мов денної та заочної форм навч. (англ. та укр. мовами). Вінниця : Нова книга, 2008. 352 с.

6. Alexeyeva I. Theoretical English Grammar Course. Vinnytsya: Nova Knyha, 2017. 327 p

7. Верба Л. Г. Історія англійської мови: посібник для студентів та викладачів вищих навч. закладів. Вінниця: Нова книга, 2004. 304 с.

8. Левицкий В.В. Основы сравнительной морфологии германских языков. Черновцы: Рута, 2004. 126 с.

9. Соловйова О.В. History of the English Language. Чернівці, 2019. 112 с. (Затверджено Вченою радою ЧНУ)

10. Соловйова О.В. History of the English Language. Чернівці, 2023. 123 с.

11. History of the English Language. URL: <https://sites.google.com/view/history-of-the-englishlanguage/home>

12. Baugh A., Cable T. A History of the English Language (5th edition). London: Routledge. 2005.

13. Hogg R.M. The Cambridge History of the English Language. / Richard M. Hogg, Norman Francis Blake, Roger Lass, R. W. Burchfield. Volume 1. Cambridge University Press, 1992. Language Arts & Disciplines. xxiii, 609p.

14. Hogg R.M. The Cambridge History of the English Language / Richard M. Hogg, Norman Francis Blake, Roger Lass, R. W. Burchfield. Volume 2. Cambridge University Press, 1992. Language Arts

& Disciplines. 734 p.

15. Hogg R.M. The Cambridge History of the English Language. / Richard M. Hogg, Norman Francis Blake, Roger Lass, R. W. Burchfield. Volume 3. Cambridge University Press, 1992. Language Arts & Disciplines. 796 p.

Допоміжна

1. Baker M.C. Lexical Categories: Verbs, Nouns, and Adjectives. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 370 p.
2. Biber D., Conrad S., Leech G. Student Grammar of Spoken and Written English. Harlow: Longman, 2006. 487 p.
3. Carter R., McCarthy M. Cambridge Grammar of English. A Comprehensive Guide. Spoken and Written English Grammar and Use. Cambridge: Cambridge University Press, 2006. 973 p.
4. Dixon R. A New Approach to English Grammar on Semantic Principles. Oxford: Oxford University Press, 1991. 401 p.
5. Palmer F. A Grammar of Spoken English. Cambridge: CUP, 1982. 322 p.
6. Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartvik J. A Comprehensive Grammar of the English Language. London: Logman, 1999. 1779 p.
7. Alexeyeva I. Theoretical English Grammar Course. Vinnytsya: Nova Knyha, 2007. 327 p.
8. Єсипенко Н.Г. Довідник з граматики англійської мови (Guidebook to English Grammar) / Укл.: Єсипенко Н.Г., Львова Н.Л., Лопатюк Н.І. Чернівці : Родовід, 2015. 184 с. (з грифом Друкується з ухвалою вченої ради ЧНУ)
9. Єсипенко Н.Г. Прагмалінгвістика як напрям сучасного мовознавства. *Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філ.-я.* Чернівці : Родовід, 2017. Вип. 784. С. 41 – 51.
10. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge : Cambridge University Press, 2018. 582 p.
11. Hilpert M. Grammaticalization in Germanic Languages The Oxford Handbook of Grammaticalization. Beiträge zur Geschichte der deutschen Sprache und Literatur, 2013. 135p.
12. Brinton J. The English Language : A Linguistic History. Oxford: Oxford University Press, 2017. 640 p
13. Fellner H., Hill N. W. Word families, allofams, and the comparative method. *Cahiers de Linguistique Asie Orientale.* 2019. 48 (2). pp. 91-124.
14. Yesypenko N., Soloviova O. Semantic Peculiarities of Feminine Derivatives in the Old English Language. Science and Education a New Dimension. *Philology*, VIII (68), Issue: 226. 2020. P. 65-68.
15. Compatibility of semantics of suffixes with gender assignment in Old English/ O. Soloviova, I. Bloshchynskyi, L. Tsviak et al., total 5 authors. International Journal of English Language and Literature Studies. 2021. 10(3). P. 224–235. ISSN(e): 2306-0646

Інформаційні ресурси

1. History of the English Language (University of Toronto). URL: <http://homes.chass.utoronto.ca/~cpercyl/hell/> (last accessed: 31.08.2023)
2. History of the English Language (University of Toronto). URL: <http://homes.chass.utoronto.ca/~cpercyl/hell/> (last accessed: 31.08.2023)
3. English History and Its Language Development (English Word Information). URL: <http://wordinfo.info/unit/4218?letter=E&spage=4> (last accessed: 31.08.2023)
4. Etymological Dictionary online/ URL: <https://www.etymonline.com/>(last accessed: 31.08.2023)
5. English History. URL: <http://film.britishcouncil.org/history-of-the-english-language> (last accessed: 31.08.2023)
6. Words In English (Rice University). URL: <http://www.ruf.rice.edu/~kemmer/Words04/> (last accessed: 31.08.2023)
7. An Anglo-Saxon Dictionary/ ed. by Bosworth and Toller. URL: <https://bosworthtoller.com/> (last accessed: 31.08.2023)

відео матеріали: The Adventure Of English, BBC Documentary (Episodes 1-8)

<https://www.youtube.com/watch?v=K1XQx9pGGd0>; <https://www.youtube.com/watch?v=DG7REAOG1kc>
<https://www.youtube.com/watch?v=3cZR1EXGapc> <https://www.youtube.com/watch?v=1Kg63k5JDH8>
<https://www.youtube.com/watch?v=oBqIV10K9tw>
<https://www.youtube.com/watch?v=SygpJAwypeo&t=401s>
<https://www.youtube.com/watch?v=8xJVLnoY-cM&t=47s>

Політика академічної доброчесності відповідає чинним нормативно-правовим документам України, стандартам вищої освіти, Етичному кодексу та Положенням щодо прав та обов'язків, правил поведінки, академічної доброчесності, доступу до навчання осіб з обмеженою мобільністю та ін. нормативно-правовим документам, затвердженим в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (див. <https://www.chnu.edu.ua/universitytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/>).

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universitytetu.pdf> ;
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf